Evropský parlament
2014-2019

Dokument ze zasedání

B8-0597/2017

10.11.2017

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení Rady a Komise

v souladu s čl. 123 odst. 2 jednacího řádu

o právním státě na Maltě
(2017/2935(RSP))

Frank Engel
za skupinu PPE
Monica Macovei
za skupinu ECR
Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Nathalie Griesbeck, Sophia in ‘t Veld
za skupinu ALDE
Matt Carthy, Patrick Le Hyaric
za skupinu GUE/NGL
Judith Sargentini, Sven Giegold
za skupinu Verts/ALE

B8-0597/2017

Usnesení Evropského parlamentu o právním státě na Maltě
(2017/2935(RSP))

Evropský parlament,

– s ohledem na články 2, 4, 5, 6, 9 a 10 Smlouvy o Evropské unii (SEU),

– s ohledem na článek 20 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),

– s ohledem na články 6, 7, 8, 10, 11, 12 a 47 Listiny základních práv Evropské unie,

– s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech (EÚLP) a příslušnou judikaturu Evropského soudu pro lidská práva,

– s ohledem na své usnesení ze dne 16. ledna 2014 o občanství EU na prodej[1],

– s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv a četné smlouvy OSN týkající se lidských práv, jež jsou závazné pro všechny členské státy,

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 11. března 2014 s názvem „Nový postup EU pro posílení právního státu“ (COM(2014)0158),

– s ohledem na diskusi v plénu o svobodě sdělovacích prostředků na Maltě, která se konala dne 24. října 2017,

– s ohledem na odhalení Mezinárodního konsorcia investigativních novinářů a sítě pro evropskou investigativní spolupráci (*European Investigative Collaborations)* v souvislosti s kauzami *Panama Papers* a *Malta Files*,

– s ohledem na své usnesení ze dne 25. října 2016 obsahující doporučení Komisi o vytvoření mechanismu EU pro demokracii, právní stát a základní práva[2],

– s ohledem na své usnesení ze dne 24. října 2017 k legitimním opatřením na ochranu oznamovatelů jednajících ve veřejném zájmu při zveřejňování důvěrných informací společností a veřejných orgánů[3],

– s ohledem na zprávu a doporučení vyšetřovacího výboru pro prošetření údajných porušení a nesprávného úředního postupu při uplatňování právních předpisů Unie v souvislosti s praním peněz, vyhýbáním se daňovým povinnostem a daňovými úniky (výbor PANA) a na přílohu k této zprávě o pracovní cestě výboru PANA na Maltu,

– s ohledem na čl. 123 odst. 2 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že Evropská unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, a vzhledem

[1] Úř. věst. C 482, 23.12.2016, s. 117.
[2] Přijaté texty, P8_TA(2016)0409.
[3] Přijaté texty, P8_TA(2017)0402.

k tomu, že tyto hodnoty jsou všeobecné a společné všem členským státům;

B. vzhledem k tomu, že Listina základních práv Evropské unie je součástí primárního práva EU; vzhledem k tomu, že svoboda projevu a svoboda a pluralita sdělovacích prostředků jsou zakotveny v článku 11 Listiny základních práv EU a v článku 10 EÚLP; vzhledem k tomu, že v souladu s článkem 2, čl. 3 odst. 1 a článkem 7 Smlouvy o EU může Unie jednat v zájmu ochrany společných hodnot, na nichž je založena; vzhledem k tomu, že mechanismus v oblasti právního státu by měl být uplatňován u všech členských států se stejným důrazem;

C. vzhledem k tomu, že EU je ústavním systémem, který funguje na základě předpokladu vzájemné důvěry zejména v to, že členské státy budou jednat ve shodě s demokracií, právním státem a základními právy;

D. vzhledem k tomu, že nezávislost soudnictví je zakotvena v článku 47 Listiny základních práv a článku 6 EÚLP a že představuje nezbytný požadavek demokratické zásady dělby moci;

E. vzhledem k tomu, že dne 16. října 2017 byla při bombovém útoku zavražděna maltská investigativní novinářka a blogerka Daphne Caruanová Galiziová, která bojovala proti korupci;

F. vzhledem k tomu, že po této vraždě se na Maltě konaly pouliční demonstrace a protestní akce občanské společnosti volající po spravedlnosti, veřejné odpovědnosti a dodržování zásad právního státu;

G. vzhledem k tomu, že Observatoř pro pluralitu sdělovacích prostředků (MPM) ve své zprávě o Maltě za rok 2016 konstatovala střední riziko (blížící se vysokému riziku) pro tržní pluralitu a politickou nezávislost a určila faktory, které toto riziko ještě zvyšují v důsledku nedostatečných údajů o mediálním trhu, slabé ochrany a autocenzury novinářů, ohrožení redakční nezávislosti, přímého politického vlastnictví sdělovacích prostředků a absence politiky pro mediální gramotnost[1];

H. vzhledem k tomu, že ve světovém indexu svobody tisku za rok 2017 (zveřejňovaný Reportéry bez hranic) jsou maltské zákony o pomluvě, které ukládají peněžní tresty nebo trest odnětí svobody a jsou široce využívány zejména politiky vůči novinářům, označeny za klíčový faktor omezující svobodu projevu na Maltě[2];

I. vzhledem k tomu, že maltský parlament právě projednává zákon navržený maltskou vládou, který ruší kriminalizaci pomluvy a zavádí *ad hoc* zákaz jakékoli formy příkazů k předběžnému zadržení nebo zatýkacích rozkazů za činy urážky na cti nebo pomluvy podle kteréhokoli zákona[3];

---

[1] Nenadic, Iva, 2016. „*Media Pluralism Monitor 2016 – Monitoring Risks for Media Pluralism in the EU and Beyond. Country report: Malta*“ (Observatoř pro pluralitu sdělovacích prostředků 2016 – Monitorování rizik pro pluralitu sdělovacích prostředků v EU a ve světě. Zpráva o Maltě). Centrum pro pluralitu a svobodu sdělovacích prostředků (CMPF). Zprávu lze stáhnout na adrese http://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/mpm-2016-results/malta/

[2] Viz https://rsf.org/en/malta

[3] Maltská vláda, „*AN ACT to provide for the updating of the regulation of media and defamation matters and for*

J. vzhledem k tomu, že Daphne Caruanová Galiziová čelila mnoha obviněním z pomluvy, která proti její osobě vznesli politici z celého maltského politického spektra;

K. vzhledem k tomu, že v letošním roce byly soudním příkazem zmrazeny bankovní účty paní Caruanové Galiziové na základě předběžného příkazu soudu v souvislosti s případem pomluvy, s nímž se na soud obrátil jeden ministr vlády, a to předtím, než byl tento soudní případ uzavřen;

L. vzhledem k tomu, že maltské sdělovací prostředky informovaly o tom, že na ně Pilatus Bank, která je hlavním aktérem údajného praní peněz, vyvíjí silný nátlak, aby stáhly všechny články, které se jí týkají; vzhledem k tomu, že Pilatus Bank již proti maltským sdělovacím prostředkům vznesla žalobu v USA za poškození dobré pověsti; vzhledem k tomu, že uniklá zpráva maltské finanční zpravodajské a analytické jednotky (FIAU) odhaluje, že mezi klienty Pilatus Bank patří především významné politické osobnosti Ázerbajdžánu, na něž však dotčená banka neuplatňovala postupy hloubkové kontroly klienta, jak to ukládá směrnice o boji proti praní peněz; vzhledem k tomu, že jeden poslanec vládní strany požaduje vyšetření oznamovatele FIAU;

M. vzhledem k tomu, že ještě před vraždou Daphne Caruanové Galiziové z Malty uprchl hlavní oznamovatel v korupční aféře a kauze praní peněz, do nichž jsou zapojeny významné politické osobnosti Malty;

N. vzhledem k tomu, že maltská vláda uplatňuje zákon o ochraně oznamovatelů z roku 2013[1] a že Malta je jedním z mála členských států EU, který opatření na ochranu oznamovatelů zakotvil v právních předpisech;

O. vzhledem k tomu, že podle maltské ústavy a zákonů je policejní prezident jmenován předsedou vlády, nejvyšší státní zástupce prezidentem na návrh předsedy vlády a sbor soudců je od roku 2017 jmenován poté, co kandidáty prověří zvláštní výbor[2]; vzhledem k tomu, že nezávislé vymáhání práva a soudnictví na Maltě mohou být ohroženy tím, že vláda má pravomoc jmenovat policejního prezidenta, velitele FIAU a nejvyššího státního zástupce;

P. vzhledem k tomu, že různé sdělovací prostředky ve svých zprávách konstatují, že několik týdnů před volbami v červnu 2017 vznikl v maltských veřejných společnostech velký počet nových pracovních míst, což vyvolává obavy z toho, že tímto krokem si určité subjekty snažily získat voliče;

Q. vzhledem k tomu, že informace zveřejňované od dubna 2016 v kauze *Panama Papers* ukázaly, že celkem 714 společností spojených s Maltou je vedeno v databázi vedené Mezinárodním konsorciem investigativních novinářův souvislosti se skandálem Panama Papers; vzhledem k tomu, že dotčené dokumenty odhalují skutečnosti týkající se jednoho současného ministra, jednoho ministra předchozí vlády a vysokých státních úředníků;

---

matters consequential or ancillary thereto“ (zákon novelizující regulaci sdělovacích prostředků a záležitostí týkajících se pomluvy a otázek, které z toho vyplývají nebo s tím souvisejí), čl. 26. odst. 6. Viz http://justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lp&itemid=28292&l=1

[1] Viz http://www.justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lp&itemid=25151&l=1

[2] Zákon č. XLIV z roku 2016, článek 5 (96A) http://www.justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lp&itemid=27835&l=1

R. vzhledem k tomu, že v únoru 2017 Evropský parlament vyslal v rámci vyšetřování kauzy *Panama Papers* na Maltu delegaci; vzhledem k tomu, že delegace ve své zprávě o pracovní cestě dospěla k závěru, že existují důvody domnívat se, že maltské policejní jednotky nemají potřebné nástroje k optimálnímu plnění svých úkolů, což může poukazovat na nesprávný úřední postup; vzhledem k tomu, že tato delegace konstatovala, že počet usvědčení a konfiskací v souvislosti s praním peněz na Maltě se jeví jako mimořádně nízký vzhledem k průměrnému počtu zpráv, které policii zasílá FIAU; vzhledem k tomu, že jeden vládní úředník a jeden bývalý ministr odmítli žádost výboru PANA o schůzku během uvedené pracovní cesty;

S. vzhledem k tomu, že v květnu 2017 byly zveřejněny dvě důvěrné zprávy maltské FIAU z roku 2016, podle nichž existuje důvodné podezření, že jeden vládní úředník je zapojen do praní peněz; vzhledem k tomu, že třetí zpráva, která byla zveřejněna zároveň, obsahovala podrobné informace o inspekci FIAU v Pilatus Bank, při níž bylo údajně zjištěno, že banka porušuje maltské právní předpisy pro boj s praním peněz; vzhledem k tomu, že postup udělení licence pro Pilatus Bank byl v porovnání s průměrnou dobou potřebnou k zajištění souladu se standardy směrnice o kapitálových požadavcích velmi rychlý;

T. vzhledem k tomu, že velitel FIAU i policejní prezident, což jsou v obou případech funkce přímo obsazované vládou, krátce po dokončení těchto zpráv rezignovali; vzhledem k tomu, že zatím nebylo zahájeno žádné policejní vyšetřování těchto vážných obvinění z praní peněz významnými politickými osobnostmi, mezi něž patří i jeden člen vlády; vzhledem k tomu, že výše uvedené případy byly přiděleny soudům nižší instance; vzhledem k tomu, že dva zaměstnanci FIAU byli po úniku zpráv FIAU do tisku propuštěni;

U. vzhledem k tomu, že Evropská komise byla o těchto obviněních informována nejpozději v červnu 2017 a byla požádána, aby zahájila další šetření Malty ohledně toho, zda dodržuje a řádně provádí třetí směrnici o boji proti praní peněz a směrnice o kapitálových požadavcích;

V. vzhledem k tomu, že občanství EU je jedním z hlavních výdobytků Evropské unie, a vzhledem k tomu, že podle Smluv EU spadají záležitosti související s trvalým pobytem a občanstvím do výlučné pravomoci členských států; vzhledem k tomu, že EU má pravomoc sledovat protikorupční postupy členských států;

W. vzhledem k tomu, že ustálená judikatura Soudního dvora Evropské unie potvrzuje, že je na každém členském státě, aby s náležitým zřetelem na právo Unie stanovil podmínky pro nabytí a ztrátu státní příslušnosti; vzhledem k tomu, že od vstupu Maastrichtské smlouvy v platnost znamená udělení státní příslušnosti členského státu rovněž přiznání občanství EU, a tedy i silná dodatečná práva, což znamená, že rozhodnutí o udělení státního občanství členského státu nejsou neutrální vůči ostatním členským států a EU;

X. vzhledem k tomu, že maltská vláda vytvořila v roce 2014 program pro individuální investory, který prodává maltské občanství a občanství EU státním příslušníkům třetích zemí za cenu 650 000 EUR; vzhledem k tomu, že seznam osob, které získaly občanství, zůstává nejasný, neboť tyto osoby nejsou identifikovány ve zveřejněném seznamu naturalizovaných občanů; vzhledem k tomu, že zpráva z roku 2016, která unikla z IAU, vyvolala obavy z možné korupce ve správě tohoto programu;

Y. vzhledem k tomu, že řízení tohoto programu pro individuální investory vláda svěřila společnosti Nexia BT, prostředníkovi, který je v Panama Papers uveden jako iniciátor trustů a offshorových společností významných maltských politických osobností, včetně jednoho člena vlády; vzhledem k tomu, že Panama Papers vypovídají o tom, že společnost Nexia BT nejednala při poskytování všech informací nezbytných k identifikaci skutečného majitele s náležitou péčí;

Z. vzhledem k tomu, že zpráva skupiny finančního zpravodajství Europolu *„From suspicion to action – converting financial intelligence into greater operational impact“* (Od podezření k akci – modernizace finančního zpravodajství k dosažení většího operačního dopadu) zdůrazňuje, že některé strany, včetně zločineckých organizací, zneužívaly určitých aspektů maltských internetových odvětví k praní výnosů z trestné činnosti; vzhledem k tomu, že by toto konstatování nemělo být vztahováno na celé odvětví;

1. důrazně odsuzuje vraždu Daphne Caruanové Galiziové a vyzývá maltskou vládu, aby nasadila veškeré nezbytné zdroje k tomu, aby postavila její vrahy před soud;

2. vyzývá k nezávislému mezinárodnímu vyšetřování vraždy Daphne Caruanové Galiziové; bere na vědomí kroky maltských orgánů, jejichž cílem je přizvat k vyšetřování mezinárodní donucovací orgány, včetně amerického Federálního úřadu pro vyšetřování (FBI) a nizozemských forenzních odborníků; vyzývá k plnému zapojení Europolu do vyšetřování po celou dobu jeho trvání;

3. konstatuje, že ochrana investigativních novinářů a oznamovatelů je v zájmu společnosti; vyzývá maltské orgány a všechny členské státy EU, aby zajistily ochranu osobní bezpečnosti a živobytí novinářů a oznamovatelů;

4. vyzývá Konferenci předsedů, aby založila „evropskou cenu Daphne Caruanové Galiziové za investigativní žurnalistiku“, která by byla každoročně udělována za vynikající investigativní žurnalistiku v Evropě;

5. vyjadřuje politování nad tím, že vývoj na Maltě v posledních letech vyvolal vážné obavy o právní stát, demokracii a základní práva, včetně svobody sdělovacích prostředků a nezávislosti policie a soudnictví;

6. vyzývá Komisi, aby zahájila dialog s maltskou vládou o fungování právního státu na Maltě a respektování evropských hodnot; vyzývá Komisi, aby Parlament průběžně v plném rozsahu informovala o závěrech svého hodnocení; opakuje, že je třeba zavést pravidelný postup monitorování a dialogu, jehož se budou účastnit všechny členské státy, Rada, Komise a Parlament, s cílem chránit základní hodnoty EU – demokracii, základní práva a právní stát –, jak je uvedeno v usnesení Evropského parlamentu ze dne 25. října 2016 obsahující doporučení Komisi o vytvoření mechanismu EU pro demokracii, právní stát a základní práva (Pakt EU o demokracii, právním státu a základních právech)[1];

7. vyjadřuje politováním nad tím, že několik závažných obvinění z korupce a porušování povinností v souvislosti s praním peněz a bankovním dohledem nebylo policií na Maltě

[1] Přijaté texty, P8_TA(2016)0409.

vyšetřováno, což představuje ohrožení právního státu v tomto členském státě; s uspokojením bere na vědomí, že probíhá několik soudních vyšetřování některých obvinění; vyjadřuje politování zejména nad skutečností, že dosud nedošlo k žádnému policejnímu vyšetřování odhalených informací v souvislosti s kauzou Panama Papers a významnými politickými osobnostmi, která se objevila v uniklých zprávách FIAU, a konstatuje, že některé osoby uvedené ve zprávách FIAU jsou i nadále členy vlády; vyzývá maltského policejního prezidenta k zahájení tohoto vyšetřování;

8. bere na vědomí komentáře předsedy maltského nejvyššího soudu týkající se právního státu a podporuje jeho prohlášení, že bez řádného prosazování práva nelze na Maltě zachovat právní stát[1];

9. vyjadřuje znepokojení nad zprávou vypracovanou výborem PANA po návštěvě Malty, v níž se uvádí, že veřejné orgány odpovědné za dodržování předpisů, vyšetřování podvodů a finanční trestné činnosti jsou vysoce zpolitizované;

10. vyzývá Komisi, aby ověřila, zda Malta dodržuje třetí směrnici o boji proti praní peněz a směrnici o kapitálových požadavcích; konstatuje, že Malta je jedním z členských států, vůči nimž Komise přijala první opatření v rámci řízení o nesplnění povinnosti kvůli neprovedení čtvrté směrnice o boji proti praní peněz ve lhůtě do 26. června 2017; uznává, že toto provedení již probíhá;

11. vyzývá maltské orgány dohledu a soudní orgány, aby vyšetřily proces udělení licence Pilatus Bank, zejména pokud jde o splnění požadavků na způsobilost a bezúhonnost řízení finančních institucí, jak je uvedeno ve směrnici o kapitálových požadavcích, a aby prošetřily, zda společnost Nexia BT dodržuje směrnici o boji proti praní peněz;

12. opakovaně upozorňuje na časté obavy členů tohoto shromáždění ohledně investičních programů umožňujících získat občanství, a to na Maltě i v jiných členských státech EU; vyzývá Maltu, aby objasnila, kdo si koupil maltský pas a všechna práva, která jej provází, a jaké záruky zajišťují, aby všichni tito noví občané skutečně pobývali před zakoupením občanství rok na Maltě; vyzývá Komisi, aby sledovala podobné programy udělování občanství v členských státech, neboť tyto státy musí náležitě zohledňovat unijní právo při výkonu svých pravomocí v oblasti státní příslušnosti;

13. vyzývá Maltu a všechny ostatní členské státy, aby zajistily, aby byl boj proti daňovým únikům prioritou a aby byly na tuto oblast přiděleny všechny nezbytné zdroje;

14. vyjadřuje politování nad rozhodnutím Komise nezveřejňovat zprávu o boji proti korupci v EU v roce 2017;

15. pověřuje svého předsedu, aby toto usnesení předal Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států, Radě Evropy a prezidentovi Maltské republiky.

[1] http://www.independent.com.mt/articles/2017-10-02/local-news/Chief-Justice-boldly-speaks-out-about-rule-of-law-need-for-proper-law-enforcement-6736179695